

Biyografileri okurken...

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Çarşamba, 17 Şubat 2021 22:27 -

Bir yandan biyografi ve otobiyografi teorisini öğrenirken diğer yandan hayatlarına ilgi duyduğum kişilerin biyografilerini okuyorum. Beria'nın biyografisini bitirdim. Beria, SBKP'de Stalin döneminde polis şefidir. Çok sayıda sürgün ve infazda Beria'nın şöyle ya da böyle rolü bulunmaktadır.

Adamın Stalin gibi Gürcü kökenli olduğunu bu kitapta öğrendim. Gürcistan'da akrabalık ve hemşerilik ilişkileriyle geniş bir denetim ağı kurduğunu, Stalin'in ölümün ardından Kruşçev ile iktidar mücadelesine girdiğini ve üst düzeyde bir toplantı sırasında generaller tarafından tutuklandığını okudum. Kruşçev, Beria'nın polisine karşı generalleri devreye sokuyor. Eskinin hızlı yargılanmalarının aynısını yaşıyor: avukat yok, izleyici yok, karar kısa sürede veriliyor ve hemen infaz ediliyor.

Kendisine yöneltilen suçlama, SSCB'yi dağıtma girişimidir. Beria, Ruslara karşı SSCB içindeki diğer milletlerin haklarını savunur görünüyor ve Gürcistan'da kendine bağlı bir yapı oluşturuyor. Beria'nın ardından Gürcistan'da parti yapısındaki sorumlular da yerlerini kaybediyorlar.

Beria'nın büyük hizmetlerinden bir tanesi atom bombasının yapımıyla ilgili olarak kapitalist ülkelerde iyi bir casusluk ağı örgütlemesi ve bu sayede SSCB'nin bombayı beklenenden daha kısa sürede üretebilmesidir.

Stalin'in ölümünden sonra yeni bir dönem başlıyor ve eskinin ön plandaki kadrolarından bazıları gidiyor.

Kitapta yok ama Beria için SBKP'de üst düzeyde yerini kaybettikten sonra infaz edilen son kişidir denilebilir. Aynısını yıllar sonra azledildiğinde Kruşçev de yaşıyor ama geri plana itiliyor, infaz yaşamıyor.

İkinci kitabı henüz biraz okudum. Hayatını merak ettiğim bir kadınla ilgilidir: Inessa Armand.

Biyografileri okurken...

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Çarşamba, 17 Şubat 2021 22:27 -

Bolşevik kadınların önemli bölümü gibi emekçi kökenli değil, gelir düzeyi iyi bir aileden geliyor. Paris doğumlu, iyi eğitim görmüş, Fransızca ve İngilizceyi çok iyi biliyor, iyi piyano çalıyor, evli ve beş çocuğu var, Lenin ile sürgünde on yıl kadar yakın bir ilişki yaşıyor. Lenin'in Armand'a yazdığı mektuplar arşivler açılmasına rağmen açıklanmıyorlar.

Özellikle Menşevikler Armand'a hayretle bakıyorlar: varlıklı bir ailenin kızı ve kardeşleri gibi kendisi de militan bir sosyalist. 24 Eylül 1920'de Lenin'in ısrarıyla dinlenmek için gittiği Kafkasya'da koleradan ölecektir. 48 yaşındadır.

Lenin hayatı boyunca iki kadını sevmiştir: eşi Krupskaya ve Armand.

1905 devrimi öncesinde kadın işçilerin örgütlenmesi için çalışan Armand, biyografiyi hazırlayan yazara göre feministtir ama bu terimi duyacak olsaydı kesinlikle kabul etmezdi.

Kitabın sonraki bölümlerinde anlatılacak olsa gerektir; Lenin'in Treni filminde izlemiştir; Armand, Lenin ve diğer Bolşeviklerle birlikte İsviçre'den kalkıp Almanya üzerinden Rusya'ya giden trendedir.

Törende bulunanların belirttiğine göre Armand'ın cenazesinde Lenin de vardır ve onu tanıyıp da konuşma yapmayan tek kişidir. Çok kötü görünmektedir, çevresindekiler bayılmasından endişe ederler.

Biyografi teorisini öğrenmenin yanı sıra yazılmış biyografileri de okumak gerekir. O biyografiler, tahmin ettiğim gibi, içerik olarak politikayla sınırlı kalmazlar (kişiler politik insanlar olsalar bile), kişisel hayatı da anlatırlar. Bu insanların tarihi devrimin ya da devrimin olmadığı ülkelerde sosyalist mücadelenin tarihinin bir bölümüdür ama biyografide başka bölümler de vardır.

Biyografi hayattaki her olayı anlatmak değildir, hayatı sıraya koymaktır. Herkesin hayatında ıvır zıvır olaylar vardır, biyografide bunlar ayıklanmak zorundadır. Geçmişteki her şeyi anlatmak biyografi değildir. Bu nedenle biyografiler farklı bakış açılarıyla farklı olarak yazılabilirler. Bir yazar hayatı bir türlü dizerken, başkası bunu farklı yapabilir.

Biyografileri okurken...

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Çarşamba, 17 Şubat 2021 22:27 -

Amacım pek bilinmeyen Bolşevik kadınların tarihini öğrenmek değil... Bizdeki cumhuriyet kadınlarına benziyorlar. Orta ve orta üst gelir gurubundaki ailelerden geliyorlar, iyi eğitim görmüşler, erkekler dünyasında zorlanmadan yer alıyorlar ve önemli işlevleri yerine getiriyorlar. Geriye itildikleri ya da engellendikleri konusunda şikayet ettiklerini şimdiye kadar okuduğum örneklerde görmedim.

Rosa Luxemburg Almanya'da ama aynı dönemin sosyalist kadınlarından birisidir. O dönemin kadınlarıyla ilgili olarak aklıma sürekli olarak 25 yıl önce Hannover'de dinlediğim Luxemburg uzmanı Laschitza'nın, Luxemburg'un eşi ve ondan kısa süre sonra öldürülen Leo Jochims ile ilgili belirlemesi gelir:

“O büyük bir adamdı, kendinden üstün bir kadınla yaşamasını bildi.”

Konuşmacı kadın orta ile uzun arası boylu, biraz kiloluydu ve Demokratik Almanya Cumhuriyeti'nde yaşamıştı. Ve nasıl söylenir, konuşurken özgüven taşıyordu.

İnsan İngilizce ve Almanca gibi iki dili hemen her metni anlayabilecek kadar bilince başına da dert alıyor. Okunacak o kadar çok kitap var ki...